

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felolós szerkesztő:

MÓRICZ PÁL.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégenfeld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Semleges kabinet.

Kossuth Ferenc pártja is ellenzékbe készül. Csak úgy fojtogatja őket a keserű csalódás. Mindenről lemondtak, amit addig a nemzet javára követeltek. Minden jogunkat odadobálták a hatalom ölébe. Ez a hatalom még se lett hálás, még se szedte fel az elvek rokkantjait.

Kénytelenek hát visszafordítani oda, ahonnan olyan könnyen távoztak volt: a nemzeti jogok védő állásába.

Szégyenkezve teszik, de meg kell tenniük. Ahova elakartak jutni, kormányra nem engedik őket. Így hát csakis ellenzék lehetnek. Mert nincsen harmadik út.

Hogy milyen ellenzék lesz majd belőlök, könnyen sejthető. Eddigi magatartásukból következtethető jövő viselkedésük is.

Programmjuk fölé egy csillagot függesztettek, mely minden lépésükre intőként s utbaigazítóként fog majd rávilágítani.

Erről a csillagról mindenkor „mementó” gyanánt fog elébök ra-

gyogni megszerzett irányelvük: csak sohse a falnak!

Ami magyarabban azt jelenti, hogy soha semmit a császár akarata ellen.

De nem erről akarunk most szólni, hogy mi lesz, hogy lesz a Kossuth-párt furcsa elveivel.

Ahogy majd csinálják dolgukat, ám ők lássák, mit szól rá a nemzet.

Ha azonban csakugyan ellenzékbe mennek, beáll az a groteszk állapot, ami szintén csak minálunk lehet. Ami papiros alkotmányunk mellett.

Többség az ellenzék lesz. Mintha azt mondanók, hogy a kisebbség lesz többség. És ez a többség nem veheti át az ország kormányzását, mert az osztrák császár nem akarja. Kénytelen ellenzék maradni.

Hát ez is csak a Kossuth-párt szerencsétlen elvfeledése eredményezte.

Kossuthék ma azt hangoztatják, hogy a nemzet ő mellettük van, az ő elvárásukat mindenben helyesli.

Hiszen kormányhatalommal s a Kossuth-név nimbusának felhasználá-

lásával napról-napra dolgoznak is rajta, hogy csakugyan melléjük álljunk.

Csakugy kormány hatalomnál s a név pusztán nimbusánál is van még erősebb, hatalmasabb, ami pártot tud gyűjteni: a becsületes igaz meggyőződés. S ez a becsületes, igaz meggyőződés napról-napra növeli a Kossuth-párt — ellentáborát, a Justh-párt híveit. Joggal, igazsággal mi hirdetjük, hogy a nemzet a Justh-párt mellett van.

Hát biz nagy vita ez. Mondhatjuk azt is, hogy élet-halálharc.

De ezt a vitát, ezt a nagy harcot se papiros bombákkal, se szónoklatokkal el nem dönthetjük.

Pedig csakugyan tudnunk kell, hogy ki mellé áll hát a kuruc magyar nemzet. A válságból való kibontakozásba, a helyzet tisztázására szükséges, hogy oszlassák fel a képviselőházat!

Ne a megbizottak beszéljenek, hanem beszéljen maga a megbízó. Mert csak ez döntheti el, hogy Justhék s Kossuthék közzül, melyiknek van igaza. Csakis a nemzet mondhatja meg, hogy azt a megbí-

„TALÁLKOZZUNK” a minden tekintetben kielégítő, villanyvilágítással ellátott modern **„NEMZETI KÁVÉHAZ”-ban, a Petőfi-téren!**

Európai és amerikai operettek.

Kerker Gustav, — vagy röviden: „Gus” — a híres amerikai zeneszerző, a „Newyork szépe” komponistája, rövid idő óta állandó tartózkodásra Bécsben telepedett le. A német eredetű, de egészen amerikaizálódott muzsikusként ötven, nyolcvan, vagy talán száz operetteje — ő maga se tudja határozottan — került már színre...

„Gus” mester egy bécsi hírlapíró kérdéseire sok érdekeset csevegett összehasonlításairól, megfigyeléseiről, az amerikai és az itteni operetteviszonyokról.

— Hiszen ön tudja, hogyan csináljuk odaát. Majdnem egyidejűleg két-három operettet is komponálunk. A manager, aki megvásárolta, mindegyikhez külön társulatot állít össze. Először Newyorkban játszzák az operettet s ha már nem vonz körutra indul vele. Ha eljutott Kaliforniába, vagy, Texasig, el van nyüve és a manager sürgönyöz: „Novemberig két új darabra van szükségünk.” Persze az ilyen tömeges megrendelést nem tekintjük művészi eseménynek. Csak kivételesen sikerül egy igaz „sláger” — mint ahogy itt mondják.

Majd áttért a leghíresebb művére, a „Newyork szépe”-re és egy kis gondolkodás,

s számítás után kisütötte, hogy mintegy 60—70000-szer került színre összesen.

— Meglehet, hogy egy pár 10,000-rel többször is — mondta mosolyogva — én bizony nem tudom.

Azután a bécsi operetteviszonyokról kezdett beszélni és különösen Lehárról a legnagyobb lelkesedés hangján nyilatkozott.

— Ez a Lehár valósággal zenei genie. Ugy érezzük, mintha a dallamokat a kabát-ujjából rázná ki. „Luxemberg gróf”-jának odaát óriási sikere lesz, amit a zeneileg sokkal értékesebb „Hercegi gyermek”-ről nem mernék állítani. Hogyan lehetne ezt az operettet — mely nem is operette — Newyorkban „kihozni”? Nekünk nincs primadonnánk, csak néhány csicsérgő hangú helyes operetteszubbretünk. Ami operetteinknek nem tudnak énekelni és mi nem tarthatunk valamire való zenekart. Havi ötszáz koronán alól nem kapható zenekari tag, énekeseinknek tudvalevőleg mesés gázsija van. Hiszen a legkisebb karhölgyecske is heti 80 koronát kap s a mellett a bevétel nem sokkal nagyobb, mint itt, mert Newyorkban színház-árak aránylag mérsékeltek. A legfinomabb színház legdrágább helye se kerül tíz koronánál többre.

Az is érdekes, amit Kerker a karhölgyekről mondott:

— A newyorki „chorus girls” szédítő magasságban állnak a bécsiek fölött. Elsőrendű newyorki színház női énekkara valóságos szépségcsarnok. Ha a zene rossz is s ha a cselekvény még olyan banális, a szem mindig gyönyörködhetik azokban a pompás nővéssé, karcu, szép leányokban. Sajnos, ezt a bécsi kóristánékről nem mondhatom. Igazán kinosan lepelt meg, hány idomtalan, elhízott vagy deszkasovány, esetlen, csámpás, vén alakot látni az itteni színpadokon. Különben is azt hiszem, hogy az alsó osztályú newyorki leány egyáltalában sokkal esinosabb, a sportolás és a bővebb táplálkozás következtében szebb nővéssé. De más okát is sejtem annak, hogy Newyorkban több a szép karhölgy, mint Bécsben. Itt a szép leány egyszerűen nem kénytelen sokáig a kórusban maradni. Ha csakugyan szép, rövid idő múlva talál gavallért, aki kényelmes életet, fényűzést ajánl föl neki. Fizetése pedig olyan szegényes, hogy a legjobb akarattal se képes a gázsijából megélni, tehát könnyen enged az ezerfelől ráeső kísértésnek. Míg ellenben Newyorkban legalább 15, de sokszor 18, 20, sőt 25 dollárt, vagyis 125 koronát is kap hetenként — Arról nem is szólva, hogy az amerikai leány sokkal hűvösebb vérmérsékletű és jobban féken tartja érzéki vágyait.

Es nevetve tette hozzá:

Karácsonyi vásár megnyílt

VIDA MIKLÓS Bartha Kálmán utóda
női divat-, pipere és rövidáru üzletében
a SZALLAGKIRÁLYNÉHOZ, Debreczen, Városház a'alt.

zást, mit képviselői kezébe adott, Justhék avagy Kossuthék töltik be hiven. — Döntse el a nemzet, hogy melyik párt maradt hű a nemzetéhez.

Igen, de — úgy mondják — nincs többségi kormány, mely a választást vezesse.

Ez igaz. Csakhogy az is igaz, hogy ha így haladunk a többségi kormányalakítás felé, amint mostanában éppen nem haladunk, isten tudja, meddig maradunk válságban.

Kell hát gondoskodni kivezető utról. Mely legalább új képviselőválasztást tegyen lehetővé, hogy annak alapján majd megalakulhasson a — többségi vagyis alkotmányos kormány.

Ez a kivezető út, semleges kormány kinevezése. Mely tisztán csak arra lenne, hogy a választást keresztül vezesse s aztán átadja helyét a többségi kormánynak.

Természetesen semleges kell, hogy legyen ez a kormány a szó teljes értelmében. Se nem Kossuth-párti, se nem Justh-párti, se nem alkotmánypárti, sem néppárti, se nem Tiszapárti, de se nem — darabont.

Mert csak semleges kormány vezetése mellett nyilatkozhatik meg a nemzet határozott, igaz akarata. Amire már különben is régen szükségünk van.

Jöjjön hát a semleges kormány, legyen új választás, ekkor aztán eljön a várva-várt kibontakozás vagy legalább a — döntés!

EGYHÁZ, ISKOLA.

Meghívó. A debreceni ref. egyház gazdasági bizottsága 1909. év december hó 7-én délután 3 órakor az egyház tanácstermében ülést tart, amelyre ez uton is meghívja a

— Különben a napokban beszéltem e tárgyról egy b. csi. szinigazgatóval, aki rémüldözve utakozott: „Az isten szereméért! Csak semmi szép kóristánóket! Hogyisne, hogy előadás után megvacsoráztassák s másnap kimeráve, álmosan jöjjenek a próbára, vagy egészen kimaradjanak s a helyeit estére gyémántokkal megrakodva, cobolybundában, háromszáz koronás kalappal a fejükön, páholyból nézzék a volt kollégák játékát! Oszintén szólva, az erotikának ezt az őszintén bevallását jobban szeretem az amerikai kétszínűsködésnél, mely strucepolitikát követ, amennyiben nem tűrik, hogy a nemzeti kérdést szóba hozzák s ezzel azt hiszik, hogy azt végérvényesen el is intézték.

Végül a saját terveiről nyilatkozott:

— Most fejeztem be a „Szerelmes emberek“ című operett paritúráját Willner és Wilhelm librettójára. Ez a „Fürstenkind“ után fog színre kerülni. Most pedig már ismét egy másik, új operetten dolgozok. Ha a darabjaim itt tetszenek, úgy Newyorkban is lesz sikerük. Hiszen a nagy managerek évenként háromszor-négyszer is átjönnek Európába s így nem lesz nehéz vásárt csinálnunk.

tagokat az elnökség. Folyó ügyek kerülnek tárgyalás alá.

A Szabad Iskola ma, kedden a debreceni Szabad Iskolában (Simonffy-utca 1—c. II. emelet, az ipartestület dísztermében) Nyáry Béla ref. főgimnáziumi tanár folytatja előadásait „A villamosság tanának újabb haladásáról“. Az előadások ingyenesek s így bárki által is látogathatók.

Politikai híreink.

A válság szünetel.

Budapest, december 6.

Vasárnap a politika is szünetelt. A miniszterek és pártvezérek jó részben távol voltak a fővárosból, a pártkörben pedig alig volt élet.

Szóval, a helyzet nem változott. Vagyis a király nem enged álláspontjából, a kormány pedig még mindig hirdeti, hogy sürgősen távoznia akar a helyről.

Az ország huszmilliónyi népe pedig most már türelmetlenül kérdi, mikor lesz vége ennek a válság-komédiának, melynek páját hiába keresnek más államok történetében.

A helyzet ma — legalább látszólag — az, hogy a kormány nem hajlandó a korona amaz óhaját honorálni, hogy a parlamenttől indemnitást kérje. Ennek következtében Bécsben most már megvan a hajlandóság arra, hogy ezt a kormányt, mely már semmire se jó, elbocsássák. Természetesen csak akkor, ha már új kormányról gondoskodva lesz. A mai viszonyok között engedelmények nélkül csak parlamenten kívüli kormány vállalkozhatik az ügyek vezetésére. Bécsi források szerint Khuen-Héderváry Károly van arra készelve, hogy egy ilyen kormány élére álljon. Az bizonyos, hogy ez a kormány az egész parlamenttel szemben fogja magát találni és helyzete nem lesz sokkal jobb, mint annak idején a Fejérváry kormányé volt.

Bécsben ezt jól tudják és most még csak azt szeretnék a mostani kormánytól elérni, hogy legalább indemnitást szerezzen az utód részére. Erre vall a külügyminiszter lapjának, a „Fremdenblatt“-nak tegnapi vezércikke, melyben a többi között ezeket írja:

Az alkotmányos kormányzás Magyarországon sem lehet más, mint az alkotmányosan kormányzott parlamentáris országokban. Egy miniszteriumtól, amely vissza akar lépni, annyit meg lehet követelni, hogy visszalépése által ne zavartassék az államrend és az ügyek szabályozott menete. Ezt megtartják mindenütt.

Bécsben tehát még mindig ragaszkodnak ahhoz, hogy ez a kormány indemnitást kérjen. Hát az megtörténhetik, hogy Wekerléék mégis rászánják magukat arra, hogy indemnitást kérjenek, de hogy kapni nem fognak, az bizonyos. Erről majd a függetlenségi párt gondoskodni fog.

A városházáról.

Debrecen a múlt hóban.

Panasz az adóügyosztály ellen.

Debrecen, december 6.

Debrecen város közigazgatási bizottsága ma délután tartotta meg rendes havi ülését. Az ülésen Weszprény Zoltán főispán elnökölt. Jelen voltak Kovács József polgármester, Vecsey Imre, Magoss György, Szabó Kálmán, Bészler Károly tanácsnokok, Fejér Ferenc dr., Tóth István, Riekl Antal, Gáthy Balint, Fauszt Elek, Csánky Viktor, Latino-vics Mihály, dr. Tüdös Kálmán, dr. Balkányi Miklós bizottsági tagok.

A napirend előtt dr. Balkányi Miklós

panaszt tett a városi adóhivatal ellen s azt mondta, hogy ott nincs rend, nem észszerű a kezelés és általában sok az orvoslásra szoruló dolog. Riekl Antal is ezen a véleményen volt. Ujabban ráadásul az adóhivatal követeli az adóbevallási ívek azon rovatát is kitölteni, amely a bérbe nem adott lakásokról szól.

Kovács József polgármester felelt az interpellációkra s megnyugtatta a bizottsági tagokat, hogy az adóügyosztály bajai megfognak szűnni az új szervezeti szabályzat behozatalával s az új házbéradó-törvény bejöveteleivel. Az üres lakásokról szóló rovatok kitöltése azért szükséges, hogy az új törvény követelte lakásstatisztika összeállítható legyen.

A bizottság ezután meghallgatta a havi jelentéseket, amely után az ülés véget ért.

Kiutalt ruhapénzek. A rendőrség és a hajduk ruházata már teljesen készen van s azt a tanács már át is vette. A ruhák árban a tanács ma utalta ki a 22,685 korona 96 fillért s azt a Rosenthal H. és fia budapesti cég címére postára is tették.

A tanács részvétírata. Özv. Damjanichné elhalálózása alkalmából a városi tanács is kifejezést adott részvétének. A részvétíratot ma délelőtt küldték el az elhunyt rokonságának.

— **A Kossuth-szobor bizottság ülése.** Kedden délelőtt 11 órakor a Kossuth-szobor bizottság a városház kistermébe ülést tart. Targy: Szobrász művészek kérvénye pályaműveinek Budapestben eibirálása tárgyában s esetleges indítványok.

A városi vállalatok adója. Debrecen város vállalatainak adóját a házipénztárnál fizette be. A pénzügyigazgatóság átirt a városhoz, hogy ezentul az adókat az adóhivatalnál kell befizetni. A tanács mai ülésén felhívta a városi vállalatok igazgatóit, hogy tegyenek eleget a pénzügyigazgatóság meghagyásának.

Rákosi Viktor beszámolója.

Népgyűlés Hajdunánáson.

Hajdunánás, december 5.

Rákosi Viktor, a hajdunánási kerület orsz. képviselője, ma tartotta beszámolóját a kerület központján, Hajdunánáson. Kíséretében volt Papp Elek, a nádudvari kerület képviselője, aki szeretettel kíséri el fiatalabb hajdusági képviselő társait minden politikai utjokban. Rákosi Viktor délelőtt 10 órakor érkezett Hajdunánásra, utközben a dorogi állomáson a kerülethez tartozó Hajdudorog függetlenségi pártja nevében Loóg Béla, Kömmerling János és Tóth József csatlakoztak hozzá. A nánási állomáson a párt vezetőférfiai, Berencsy János, Bán Géza, Csiba Elek, az iparos kör elnöke, Sáfrány Géza stb. fogadták, miközben az iparosdálárda hazafias dalt adott elő.

A népgyűlés megnyitása.

A népgyűlés a város főterén a Kossuth szobor előtt folyt le, gyönyörű verfényes időben, mintegy ötezer ember jelenlétében. Első szónok Berencsy János dr. volt, ki lelkes szavakkal üdvözölte a kerület képviselőjét s felkérte beszámolója megtartására.

Rákosi beszéde.

Utánna Rákosi Viktor lépett az emelvényre, akit hosszantartó, riadó öljenzés fogadott. Visszapillantást vetett a koalíció egész működésére. Nehéz viszonyok közt vette át a kormányt s a nemzet hozzá fűzött várakozásának megfelelni nem tudott. Amit vállalt, nem volt képes beváltani, de emel-

Világhírű „habig“ kalapok Aszmann Ferencz
üröivat üzletében, városházzal szemben.

lett olyan váratlan és keserű pirulákat kellett a nemzettel lenyeletnie, mint a bosnyák annexió és a kvóta emelés. A függetlenségi pártnak csak ártott a koalíció, (igaz, úgy van) mert nagy többségénél fogva minden tetteért ő viselte a felelőséget. A mi széles vállunkon, — ugymond — urrá lettek apró, cseprő pártok, mint például a néppárt, mely soha nem is álmodott arról, hogy valaha közel jut a hatalomhoz. Mikor az ősszel hosszabb időt töltöttem itt, kiinn jártam a nánási szőlőben, akkor láttam egy gyönyörű őszi barackfát, melynek ágairól egy felkapaszkodott tők lógott le. Akkor azt mondtam barátainknak: látjátok, ez a koalíció jelképe. (Derűtség.) Az a hatalmas, szép erőteljes barackfa a függetlenségi párt, az a rája felkapaszkodott tők pedig a néppárt. (Hosszan tartó élénk derűtség.) Hát bizony a barackok nem egyszer esodálkoztak, hogy ilyen gyümölcs is terem az ő fájukon. (Derűtség.) No hát ennek az állapotnak most már vége, legalább a függetlenségi 48-as párt részéről vége. A Kossuth-párt azonban még nem tudott teljesen kiszabadulni belőle. (Felkiáltások: Élég rossz!)

A bankkérdés.

Rákosi Viktor áttért ezután a pártszakadásra, mely fölött mély sajnálkozásának ad kifejezést. Elmondja a bankkérdés történetét, melyből kitűnik, hogy az önálló magyar nemzeti bankot, mely a nemzetnek törvénybe iktatott joga s a függetlenségi párt programjának egyik sarkala os pontja, igazi függetlenségi embernek elejteni nem szabad, (lelkes éljenzés, helyes, úgy van!) de elodáznia se szabad a követelést, (igaz, úgy van) mert évről évre nehezebb szétrobbantani azokat a vasabroncsokat, melyek bennünket Ausztriához ehhez a vérszívó pókhoz fűznek. (Élénk helyeslés.) A mi érvelésünk ellen Kossuth Ferenc egyebet nem tudott felhozni, mint azt, hogy a király nem engedi meg most a bank felállítását, várjuk meg békén, míg adakozó kedvében találjuk. Minket azonban a történelem megtanított rá, hogy Bécestől minden legkisebb jogunkat nehéz küzdelmekkel kell kicsikarnunk, önként nem kaptunk soha egy morzsát sem. (Igaz, úgy van, zajos helyeslés.) Mikor aztán ebben a dologban szavaz sra került a sor, Kossuth kisebbségben maradt. Nagy többségünk volt nekünk, akik meguntuk azt a politikát, mely egyebet se tesz, mint lesi a császári asztalról lehullott morzsákat. (Felkiáltások: éljenek az igazi 48 asok, nagy éljenzés.)

Justh Gyula védelme.

Ezután hevesen védelmébe veszi Justhot a támadások ellen. Először ráfogták Justhra, hogy összeszűrte a levelet a nemzetiségiekkel. Azután azt kezdték híresztelni, hogy egy követ fuj a bécsi keresztényszocialistákkal. Most pedig az járja, hogy egy gyékényen árul Lukács Lászlóval, a közös bank lefektetéséért katonájával. (Abecug, le vele.) Aki ösmeri Justhot, az tudja, hogy ez képtelenség. Nagyon félelmes ellenségnek tartják, hogy ilyen nagy ágyukkal lövöldöznek rá. Én nagyon szeretem őt, mert a buzatermő fekete magyar földből kinőtt törzsökös magyar ember, tiszta karakterű, jószívű, heves vérű, jóhiszemű, kemény dereku. szókimondó, aki utálja a lakáj politikát. (Hosszan tartó, lelkes éljenzés, éljen Justh Gyula kiáltások.) Justh Gyula épp úgy tudja, mint én, hogyha Lukács Lászlót apró darabokra szétvagdalják, nem találunk benne egyetlen porcikát sem, mely az önálló magyar bank mellett érezne, s fagyos közömbösséggel viseltetik a magyar nemzet minden önálló törekvéssel szemben. És azt is jól tudja, hogy pártja se követné, ha ő a magyar bank sirásóival akarna új koalíciót csinálni, ami különben esze ágában sincs. Rákosi Viktor ezzel fejezte be beszédjét: most már meghallották előterjesztésemet, itéljenek felettem. En zsákban macskát, 48-as cégér alatt bécsi rongyot nem árulok. (Percekig tartó viharos éljenzés, éljen Rákosi kiáltások!)

Papp Elek beszél.

Az ovációk lecsillapultával zajos üdvözlés között Papp Elek lépett az emelvényre, aki nagy tetszés közt elmondta, hogy az ő legkedvesebb öccse és barátja Rákosi Viktor, milyen képviselője a hajdu népnek. Áttér ezután a napi politikára, a függetlenségi párt szakadását élénken sajnálja, s azon reményének ad kifejezést, hogy a szomorú politikai viszonyok arra fogják kényszeríteni Kossuth Ferencet, hogy visszalépjen az ősi pártba. Élénken tiltakozik azon gyanúsítás ellen, mintha a függetlenségi 48-as párt kész volna az önálló bank ádáz ellenségeivel újabb koalícióba lépni. (Zajos helyeslés.)

Határozati javaslat.

Ezután Berenesz János pártelnök a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A hajdunánási függetlenségi és 48-as párt szeretett képviselőknök, Rákosi Viktornak beszámolója alkalmával tartott gyűlésen örömmel veszi tudomásul képviselőknök, Kossuth Lajos elvei, a függetlenségi program, különösen pedig hazánk gazdasági önállósága mellett való hűséges kitartását, ezért bizalmáról és ragaszkodásáról biztosítja.

Mondja ki a pártgyűlés, hogy: 1. A függetlenségi párt programjának egyik legfontosabb pontjához, amely a nemzet gazdasági erőnek kihasználása és a melyet szentesített törvény is biztosít a nemzet számára a magyar nemzeti banknak 1911-ben való felállításához szilárdan ragaszkodik.

2. Az országos függetlenségi pártot bizalmáról biztosítja a nemzet igazaiért folytatandó küzdelemben teljes erejével támogatja és ezt Justh Gyulának, akit bizalmáról és ragaszkodásáról szintén biztosít tudomására hozza.

A javaslatot óriási lelkesedéssel határozattá emelték. Utánna Loóg Béla dr. mondott beszédet, melyben különösen Ausztria szerepét esetele éles színekkel. Ezzel az imponálás tüntetés véget ért. Rákosi Viktor és Papp Elek még aznap este visszautaztak Budapestre.

A VÁRMEGYÉBŐL.

Öngyilkosság Mikulás napján.

Gyászra fordult névnap lakoma.

Debrecen, december 6.

Nevenapját akarta megülni tegnap este Tóth Miklós 28 éves hajdunánási ember. Erre az alkalomra meghívta jó ismerőseit, mint névnapokra szokás, hogy együtt töltsék el jó hangulatban Mikulás estélyét.

A fiatal Tóth gazda házát azonban a vacsora előtt is sokan keresték fel, akik nem mentek el anélkül, hogy a gazda meg ne kínálta volna áldomással. Így történt, hogy mikorra érkezett Mikulás estélye, az ünnepelt már kissé ittas állapotban volt.

A gazdasszony sürgölődött, forgolódott ez idő alatt, hogy a vendégeknek párolgó, jó vacsorát készítsen. A fehér asztal már meg volt terítve s kész volt már a vacsora is, csak a vendégek hiányoztak.

Ekkor tört ki a veszedelem. A feleség és férj összeperlekedtek, aminek az lett a vége, hogy a feleség ott hagyta az urát és a névnap elől hazament szüleihez. A férj pedig nagyot gondolt s bubánatában mi lehetett tőle? Felment a padlásra és ott felakasztotta magát.

Nemsokára jöttek a vendégek, de házigazdát nem találták sehol sem. Kutatni, ke-

resni kezdték a háziakat, míg végre a padlásra rátaláltak holtan Tóth Miklósról.

A nánási elöljáróság értesítette az esetről a debreceni ügyészséget, amely a temetési engedélyt megadta.

Kereskedelem, ipar.

A kamara matinéja. Vasárnap délelőtt fél 11 órakor a kamara diszes nagy ülésterme megtelt a kereskedelmi, ipari és gazdasági világ kiváló veze őivel és tanulni szerető érdeklődőivel, hogy megjelenése által helyeslését fejezze ki a kamara ama megvalósított szándéka felett, mellyel az ily társadalmi összefüggések útján is képesek igyekeznek teremteni a hivatal és közönség között. Szent-Királyi kamarai elnök üdvözölte a megjelenteket s ismertette e konferenciák célját, felkérte Lukács Géza urat a kamara vendégét, hogy előadását a „vámpolitikai központ” kérdéséről tartsa meg. — A gyönyörű előadás nagy hatást keltett a jelenlevők között. Az előadás után különféle üdvözlések történtek, mely után a matiné véget ért.

Öngyilkos karcagi huszár Galiciában.

Vér, újra vér.

Szomorú hír idegen földről.

Debrecen, december 6.

Nap-napután olvasunk Kovács Jánoséhoz hasonló tragédiát, mert így hívták azt a karcagi fiatal legényt, aki messze Galiciában öngyilkossági szándékból szolgálati fegyverrel mellbelötte magát.

Nem halt meg. De hát ez nem fontos ahhoz, hogy kialakuljon előttünk egy befejezett tragédiának a képe, amely a közhuszár Kovács János tegyverének dörrenésével ért véget, — és eszünkbe juttassa azt a sok jó magyar fiút, akik mind olyan közel vannak hozzá, hogy a mutatott példát kövessék.

Ezektől a fegyverdurranásban végződő, bus katona tragédiáktól fel minden magyar anya, a kinek fiát elviszik katonákhoz, hogy megtanulja, mi az a gyöngyölet. Szegény Kovács János nem sejtette, mikor még Karcag városából elvitte a gőzös Galiciába, hogy ez lesz a vége életének.

Kovács János még október 20-án követte el az öngyilkosság szomorú hírét a przemysli hadtestparancsnokság az elmúlt héten közölte hozzátartozóival a kihallgatások végett.

Tájékoztató.

— (Mulatságok s egyéb szórakozásokról.) —

December 7., Kedd:

Este 8 órakor.
Zenekedvelők Köre (Sauer Emil zongoraművész) hangversenye a Bika disztermében.

December 10., 11., 12.

Péntek, Szombat, Vasárnap:

A Szent Erzsébet nőegylet karcasonyi vásárja a Bika disztermében.

December 18., Szombat:

Este 9 órakor.
A Debreceni Gazda Kör bálja a Bika disztermében.

December 25., Szombat:

Este 8 órakor.
A Munkás Dalegylet estélye a Bika disztermében.

Január 15., Szombat:

Este 8 órakor.
Culp Julia s az orosz trio hangversenye a Bika disztermében.

Czipők!

legolcsóbban a Központi Czipő és Kalap
áruházban, Dreher mellett.

UJDONSÁGOK.

— **Thaly Kálmán mellszobra Debrecenben.** A városi muzeum sok értékes és nagy értékű tárgyat örökölt Thaly Kálmántól, de mindezek között nincs becsesebb, mint az a bronz mellszobor, amellyel a magyar hölgyek tisztelték meg az ősz tudóst Rákóczi halmvainak hazahozatala alkalmából. Strobl szobrász mesterünknek ez a jeles alkotása egyik fődisze lesz a muzeumi Thaly szobáknak, de a debreceni közönség már előbb is gyönyörködhetik benne a Csokonai-kör Thaly-émlék ünnepén, amely f. hó 15-én fog végbemenni és amelyre a Csokonai-kör elkérte a szobrot a muzeumi bizottságtól, hogy a babérral övezett szobor is növelje az emlékünnepe fényét.

— **Építési engedély.** A város tanácsa mai ülésén a debreceni első takarékpénztárnak megadta az építési engedélyt díszes palotája felépítésére. A tanács utólagosan még több tervnek betérjesztését kéri a takarékpénztártól.

— **A harszerű lövőtér miatt.** Két év múlva lejár Debrecen város és a katonai kincstár között a harszerű lőtér bérletére vonatkozó szerződés. Máreaddig több tárgyalás volt a város és a katonaság között a bérlet megújítására nézve, de minden eredmény nélkül, mert Hajdúvármegye akadályokat gördített a békés elintézés elé. Most Marenzi Ferenc tábornok ismételt megkereste a város tanácsát, hogy a tárgyalásokat vegyék fel. A tábornok határozottan kívánja, hogy Hajdúvármegye is részt vegyen a vegyes bizottság tárgyalásán. A város, mint a kérdéses terület tulajdonosa, a kívánságot nem teljesítheti, mégis eleget tett a tábornok kívánságának s Hajdúvármegye meghívását elhatározta azzal a megjegyzéssel, hogy ezt a katonai hatóság egyenes óhajlására teszi. Így Hajdúvármegye, ha tetszik: igen, ha nem: nem jön el a tárgyalásra, melynek határidejét december 14-ikére tűzték ki. Az elnök Szabó Kálmán tanácsos lesz.

— **Megnyílik a népkönyha.** A kedves tavaszi napok késleltetik a népkönyha megnyitását. A városi tanácsnak ma jelentette be a jótékony nőegylet, hogy az idén is elfogadja a népkönyha vezetését. A tanács a bejelentés tudomásul vétele mellett december 27-ikére tűzte ki a megnyitás napját.

— **A képviselőválasztás epilógja.** A legutóbb lezajlott I. kerületi képviselőválasztás alkalmával a megbukott Varga Lajos távirati feljelentést küldött a belügyminiszterhez Páffy Gábor és Kiss József városi hivatalosok ellen. A feljelentést ma küldte meg a miniszterium a polgármesternek jelentéstétel végett. Varga vádjai azonban, melyekről a feljelentés szól, minden alap nélkül s a két tisztviselőről a polgármesteri jelentést csak jó véleményt adhat, akiknek ilyformán a hajuk szála sem görbül meg.

— **A diákok játéktere.** A városi tanács mai ülésén foglalkozott a diákok részére odaadó játéktér ügyével. A tanács az erdőmesteri javaslat alapján a nagyerdei sporttér háta mögötti huszezer négyzetméternyi tisztást jelölte ki játszótérül s utasította a főerdő mestert, hogy annak rendbehozása és átadása iránt az intézkedéseket tegye meg.

— **Egy fővárosi cég jubileuma.** Kertész Pál férfi és női divatáru üzlete Budapest, Rákóczi-ut 40. sz. alatt, amely egyik látványossága a fővárosnak, most jubilál, amennyiben 15 esztendeje annak, hogy üzletét alapította. Ez alkalomból pazar kiállítás katalógust adott ki, melyet mindenkinek ingyen küld, ki ez iránt egy levelező-lapon hozzá fordul.

— **Sauer Emil mai hangversenye.** Sauer Emil zongoraművész ma esti hangversenyének programját oly gazdagon állította össze, hogy annak abszolválása az éneklő-adással együtt tulhosszura nyult volna, viszont könnyen érthető, hogy a Zenekedvelők Köre nem nyugodhatott bele olyan megoldásba, hogy Sauer a már publikált műsorából akár csak egy számot is elhagyjon. Ennélfogva a Kör úgy határozott, hogy a mai estélyt kizárólag Sauer művészetének szenteli, míg Grone-mann Johanna müncheni dalénekesnő részére a jövő héten kizárólag dalestélyt rendez, melyen a tagok szintén díjtalanul vehetnek részt. Sauer Emil rendkívül gazdag programja a következő:

I.) 1. D. Searlatti (1863—1757) Két sonata.

2. Beethoven (1768—1827) Sonata, op. 53, C dur; a) Allegro con brio, b) Adagio molto; c) Allegretto moderato, d) Presto.

3. a) Schumann (1810—1856) Nocturne, op. 23, 4-ik szám. b) Mendelssohn (1809—1847) Prélude op. 104, 1. sz.

II.) 1. Chopin (1809—1849) a) Ballade op. 23. b) Berceuse, op. 57. c) Etude.

2. a) G. Fauré Impromptu, 3-ik sz. b) Grieg (1843—1908) Nocturne, op. 54, 4-ik sz. c) Sauer „Frisson de feuilles“ (Hangverseny etude).

3. Liszt (1811—1886) Tarantella „Venezia e Napoli“.

Sauer Emil tegnap este már meg is érkezett és a Bika szállóban vett lakást. Tegnap már felállították a díszteremben azt a nagy értéket képviselő Bösendorfer hangverseny-zongorát, melyet a hirneves gyár egyenesen a művész használatára küldött Debrecenbe. Sauer Emillel jött a Bösendorfer gyár egy műszaki embere is, aki minden hangverseny előtt a zongora hangolást végzi. A még megmaradt jegyek a mai hangversenyre 5, 4 és 2 koronáért Hegedüs és Sándor könyvkereskedésében kaphatók, valamint este a pénztárnál.

— **Az izraelita nőegyesület leányzsúrja.** Az izraelita nőegyesület mindössze második éve rendez leányzsúrokat, de e rövid idő alatt is megszokta már a debreceni közönség, hogy ezeken a zsúrokon mindig valami irodalmi élvezetben részesül. — Tavaly Glücklich Vilmát hívta meg Balkányi Miklósné doktorné, az izraelita nőegyesület elnöke, az első leányzsúrra. Biró Lajost, a vasárnapi felolvasót, hasonlóan nagy érdeklődés fogadta. Öt óra után már mozogni is alig lehetett a Royalban. Biró Lajos arról a tárgyról beszélt, melynél jobban semmi sem érdekli a nőket, hiszen „Asszonyokról és asszonyi ruhákról“ volt szó. Beszélt a jövő divatáról, az öltözködés elfajulásáról is. Egy félóra alatt annyi témát érintett, hogy a publikum sokáig tapsolta a szellemes előadót. Az előadás befejeztével a leányszakosztály gyönyörűsége szép tagjai teát szolgáltak fel s azután megindult a tánc, amely a Magyar Imre és talentumos fia muzsikája mellett az éjféle óráig tartott.

— **Brutális rendőr.** Vasárnap hajnalban R. E. nyomdászleány sietett munkája színhelye: a városi nyomda felé. A csapó-utcán egy brutális rendőr megszólította s azon a címen, hogy kora reggel egy fiatal leánynak egyedül járni az utcán nem szabad, igazolásra szólította fel s erőnek-erejével be akarta kísélni. Szerencsére ismerős nyomdászok jöttek, akik megszabadították a leányt a hősködő rend—őrtől, aki hivatalos hatalmát ez-uttal nagyon szigorúan akarta felhasználni.

Férfidivat különlegességek, elegáns nyakkendők, házilag készült férfi ingek, valódi angol téli kesztyűk legnagyobb választékban LENGYEL SAMUNÁL PIAC-UTCA 43. Férfi kalapokban specialista.

— **Alföldy László okleveles tánctanár** tánciskolájában Szent-Anna-utca 22. szám gyönyörű sikerrel befejezte az első tanfolyamot és megkezdte a beiratkozásokat a második tanfolyamra, mely december hó 11-én kezdődik még délután 5 órakor. Beiratkozásokat bármely időben elfogad. Telefon sz. 735.

— **Papa Mama Baba Mentze! ingyen meglephető Kossuth-utca 4. sz.**

— **Ügyvédjelölt nagy praxissal** (németül is tud) ügyvédi irodában a délutáni órákra alkalmazást keres. Cim (telefon utján is) a kjadóhivatalban.

— **Megnyílt a baba menyország! Kossuth-utca 4. szám alatt. Babáknak ingyen! Papáknak és mamáknak olcsó pénzért! Csak rövid ideig látható!**

SZÍNHÁZ.

A MAI ELŐADÁS SZINLAPJA:

Kedden, 1909 december 7-én

A koldusdiák.

Operette.

Holnap, szerdán, december 8-án

Délután 3 órakor félhelyárral

Igói diákok.

Daljáték.

Este hét órakor rendes helyárral

Falusi idill.

Népszínmű.

Falusi idill.

(Népies történet. Irta: Lengyel Menyhért. Bemutató előadás.)

Lengyel Menyhért első opuszában, a „Hálás utókor“-ban még csak sejtette azokat a kvalitásokat, amelyek legkiválóbb modern színműirőink egyikévé edzették. A „Hálás utókor“ minden közvetlensége és mélységre váltó törekvése mellett csak halvány fonszutanézés, a társadalmi ferdeségek internacionális gunyleplébe burkolva.

A vasárnap este bemutatott „Falusi idill“ ugynevezett mértföldmutató a Lengyel Menyhért írói pályáján. Ez a népies történet már teljesen új barázdákat szánt, a magyar ugarból sarjadzik ki s félig felszabadító, félig poshadt levegője új perspektivákat tár elénk. Ez az új meglátás kellemetlen lehet azoknak az elemeknek, amelyek félnek a világosságtól s vakondok módjára a konzervatívizmus talajába ássák be magukat, de gyönyörűséget szerez a megértőknek, aki a falusi csorda kolompjának a hangját nem tartják a magyar népies zene remekének s nem vágódnak hasra ostoba elégtéttséggel a falu fatornyá előtt... A Tóth Ede agyonidealizált parasztjai és Gárdonyi Géza megszüpített falusi csendeleitei után el kellett jönnie a hazugságot nem tűrő, szociális jajokat el nem némitő, emberséges és emberi paraszt-miljőnek, amelyet rossz utra vezet a társadalmi romlottság, halálba kerget az adminisztráció és tönkre tesz az önző célu álkultúra. Csak a hamis sovíniszták kürtölhetik a Falusi idillt hazafiatal irányúnak s csak a gyáva álszemérem bélyegezheti erkölcostelennek. — Lengyel Menyhért sokkal nagyobb megfigyelő és megértő, semhogy a magyar falu minden alakját gazembernek és rothadt erkölcsűnek állítsa be a magyar irodalomba. Nem általánosít, nem típusokat farag, hanem husból-vérből való embereket visz be a sebekből sajtó falusi életből az egyéni elnyomottság művészi keretébe... Aki nem érti meg ezt a becsületet, irodalmi disztinkciót, az pereátot kiált a „hazafiatalan,

nemzetközi" drámairóra, de a megfinomított kultúra harcos és szenvedő hivei lelkesedéssel tapsolnak a szerző jóhiszemű intencióinak, intellektuális művészi célokra való törekvéseinek és az emberszeretet jegyében fölvetett nemes harcának.

Szégyen ide, szégyen oda, nagy a mi fatornyos hazánk elmaradottsága, balkáni jellegű barbársága, közállapotaink korrumpáltsága. Ezekre az üszkös sebekre rámutatni, ezek miatt szatirikus fájdalommal ríni és megrikatni a legbeesületesebb művészi törekvés s nem a kultúra hencegése, hiszen a "Falusi idyll" zsidó fiskálisában egyuttal a saját érdekeiért stréberkedő, hamis kultúra is neveltségessé válik.

Más kérdés, hogy az író becsületes tendenciája nem esik-e a művészi érték rovására. Sajnálattal szögezzük le, hogy bizony nagy mértékben. A tendenciózus művek már a priori nem szolgálják tökéletesen a művészet céljait. Az irodalmi mű célja egyedül a hangulatkeltés, l'art pour l'art s ezt bármely tendencia megzavarja, köznapivá és diszharmonikussá teszi. A Goethe böles szavai: „greift nur hinein ins volle Menschenleben“ még nem azt jelentik, hogy az élet durvaságait és szennyeseit a tiszta művészet rovására tárjuk fel.

Népies történet. Mi is történik itt? Egy főszolgabíró elcsábítja a segédjegyző feleségét, aztán megházasodik s egy drezdai kulturanevelésű asszonyt hoz a faluba, aki összeütközik a nyárspolgári hazug erkölcsökkel s boldogtalanul él. A segédjegyző, akinek a megválasztását a főbíró anyagi haszonból meghiusítja, öngyilkos lesz, a falu népe felázad a közigazgatás inkorrekt feje ellen s csak a csendőrök fojthatják el a forrongást. A drezdai nő, akit időközben megért egy végzett földbirtokos (a dráma egyetlen becsületes alakja), el akarja hagyni a férjét, de az rusztikus erejével visszatartja. (Nálunk e jelenetnél a Mártonffy fiatal hevülete majdnem a zenekarba taszította a kedves Hahnel Arankát.) A nő a faluban marad, parlagivá teszi az anyaság s végül Tizian és Boticelli képei helyett leleplezik a nevenapján a „Petőfi a harctéren“ tárgyú vásári képet, miközben egy gramofon magyar népdalt játszik.

Igaz, hogy ez drámának kicsiny és történetnek nem elég érdekes, de itt nem is az a fő, hanem a mélyeséges pszichológiai meglátás, az alakok művészi beállítása s a szomorú igazságok megindító drámaisága. Ez a népies történet a magyar falu csöndes tragikomédiája, amely fájdalmat és felháborodást művészi hangulatba olvaszt.

A Falusi idyll — bár a premierek főpróbái lázával — fényes sikerrel került nálunk színre. Természetesség, mélység és komoly játéksztilus egyesült a szereplők munkájában, amely a főbb jelenésekben nyílt színen is valóságos tapsviharokban lelte jutalmát. Legjobbán Báthory Mária értette meg a szerzőt, aki a bukott falusi kis lányt nagy verizmussal és ötletességgel játszotta meg. Hasonló nagy sikere volt Hahnel Arankának is a drezdai kulturnő szerepében. Ilyen közvetlen egyszerűséget imponáló nőiesség ritkán tapasztaltunk vidéki színésznő játékaiban. Gazdy Arankának szívhez szóló hangjai voltak, Gerő Ida pedig ismét remekelt egy kis epizód szerepben. A főszolgabíró Mártonffy játszotta s bár néhol lipótvárosi maniert mutatott, el tudta hitetni a fajmagyar temperamentum és energia minden akadályon keresztül törtető erejét. A letört dzsentri szerepében Lugosi nobilis és művészi egyszerű volt, sőt — amivel néha fukarkodik — meghatározó melegséget árasztottak a szavai. Árkosi mindenkit frappirozott az elzúllott nótárius mélyen megfigyelt, szinte tökéletes ábrázolásával. Ligeti a lovagias Schwarcz duzzadó komikumát egyénisége rokonszenves vonásaival még hatásosabbá és jellemzőbbé növelte. Nádor Zsiga igazán stilszerű, mulatságos vidéki kulturfigura volt. Kardos Géza (talán mert hálátlan a szerepe) csak skizzet nyújtott. Gyöngyi mester s a kisebb epizód szereplők szintén emelték az előadás sikerét s egy lázadó legény szerepében a fiatal Szalay kellemesen tűnt fel. Arday Vilma egy szakácsnét, Perényi Kálmán egy parasztot népies humorral szólaltatott meg. A rendezés Ferenczi Frigyes avatott munkája.

Gara Ákos.

* **Kié legyen a városi színház?** A város tanácsa tegnap délelőtt tartott ülésén határozott a városi színház sorsa felől. A jelenlegi igazgató ugyanis a mostani éven kívül még egy esztendeig fogja birni a színházat. A tanács részletes tanácskozás után elhatározta, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek azt, hogy pályázat útján döntse el, kié legyen a következő évadban a színház.

Egyben javasolja a tanács azt is, hogy a színház újjáépítését ejtsék el, szubvenciót az igazgatónak ne adjanak, inkább más uton, pl. bizonyos helyárfelemeléssel kárpótolják az igazgatót. A határozat a közgyűlés elé kerül s ott döntenek a pályázat sorsa felett. Ha a közgyűlés elfogadja a tanács javaslatát, úgy a pályázatot a jövő tavasszal kiírják.

* **Ünnepi előadások.** Szerdán ünnepi előadás tartatik. Délután 3 órakor mérsékelt helyárrakkal az idei saison legnagyobb sikert ért darabja dr. Farkas Imre diáktörténete kerül színre először délután a már ismert kiosztás elsőrendű szereplőivel. Este 7 és fél órakor Lengyel Menyhért népies története „Falusi idyll“ adatik harmadszor C bérletben.

* **Taifun.** Lengyel Menyhért szenzációs darabja kerül színre még karácsony előtt. Az igazgatóság e nagy sikerű premierre a szerzőt is meghívja. Ez a nagyszabású ujdonság az egész drámai személyzetet foglalkoztatja.

* **Tatárjárás.** Vasárnap este kerül színre ez idényben először az immár világhírűvé vált Tatárjárás. Riza bárónét csak úgy mint tavaly Zilahyné adja. Mogyorósi önkéntes szerepében új lesz Szilassi. A generálist Gyöngyi Izsó, — Lörenteit Horváth Kálmán.

TÁVIRATOK.

Wekerle újra Bécsbe megy.

Budapest, december 6. Wekerle Sándor, aki a vasárnapot dányosi birtokán töltötte, ma reggel Budapestre érkezett. A délelőtti folyamán meglátogatta Gál Sándor képviselőházi elnököt s vele tárgyalt valószínűleg a Ház összehívása tárgyában. A miniszterelnök a hét közepén megy újra Bécsbe megsürgetni a kabinet felmentését.

Vadak Kossuth ellen.

Budapest, december 6. A „Pester Lloyd“ mai számában egy cikk jelent meg, amely azt állítja, hogy Kossuth a nyár derekán egy memorandumot nyújtott be a kabinetirodába, amelyben lemond minden engedelményről az esetben, ha kibontakozási terve elfogadtatik. A memorandum szerint Kossuth lenne a miniszterelnök, Szerényi kereskedelemügyi miniszter. A cikk szerint Kossuth miniszterséggel megkínálta Hollót és gr. Batthyány Tivadart is, de azok nem fogadták el.

A cikk nagy feltűnést keltett. A függetlenségi pártkörben élénken tárgyaltak a dolog felől s többen azt hangoztatták, sőt megerősítették, hogy a „Lloyd“ cikke valóságot közöl.

A cikkre vonatkozólag az est folyamán félhivatalos cáfolat jelent meg, amely elismeri hogy Kossuthban van egy kibontakozási terve a kabinetirodában, azonban nem oly alapon, mint azt a „Lloyd“ írta.

Léva az önálló bank mellett.

Léva, december 6. Impozáns népgyűlés keretében számolt be vasárnap választóinak ifj. Madarász József képviselő. A képviselőt elkísérték Bakonyi Samu, Lovász Márton, Fried Lajos és Justh János képviselők. A beszámoló után Bakonyi beszélt nagy hatással. A népgyűlés kimondta, hogy törhetlen hiva az önálló banknak és a függetlenségi és 48-as pártnak.

Pártelnökválasztás Nagyváradon.

Nagyvárad, december 6. Viharos gyűlést tartott vasárnap a biharmegyei függetlenségi párt, amelyen a galibát a Kossuth hivei csinálták. Az elnökválasztás volt kitűzve napirendre, erre azonban nem került a sor, mert amikor erőszakosan kimondták azt, hogy a párt Kossuth mellé csatlakozik, akkor az igazi függetlenségek hevesen tiltakoztak s a gyűlést félbe kellett szakítani. A Kossuth-pártiak erőszakos eljárása a függetlenségi párt körében nagy felháborodást keltett.

A cárné haldoklik.

Budapest, december 6. Szenzációs hírt hoz a táviró. E szerint II. Miklós orosz cár felesége utolsó óráit éli. A cárné állapota az éjjel válságosra fordult s a katasztrófa minden órában bekövetkezhetik. A cárral is tudatták, hogy készüljön el a legrosszabbra.

Öngyilkos uriaszony.

Budapest, december 6. A fővárosban ma reggel egy közismert uriaszony vált meg az életétől. Az öngyilkos Szentkirályi Tóth Teréz, aki férjétől 15 év óta különválva élt. Az uriaszony eltávozott lakásáról azzal, hogy a Kálvin-tér 7. szám alatt lakó barátját látogatja meg. — El is ment a jelzett házba, melynek III. emeleti lépcsőházában borotvával elvágta a nyakát. Haldokolva szállították a Rókusba az öngyilkos uriaszonyt, aki azonban végzetes tette elkövetésének okáról nem nyilatkozott.

A képviselőházi elnökség kihallgatása elmaradt.

Budapest, december 6. A képviselőház elnökségének tegnap kellett volna Bécsbe utaznia és ma délután fél 1 órakor kihallgatáson megjelennie a király előtt. Az audiencia azonban Návay Lajos alelnöknek váratlanul közbejött megbetegedése miatt elmaradt. Návaynak heves torokgyulladás van és az ágyat kénytelen őrizni. Gál Sándor a képviselőház elnöke erről a hirtelen közbejött akadályról telefon útján tett jelentést a kabinetirodának és kérte az audiencia elhalasztását, ami meg is történt. A kihallgatás valószínűleg a jövő hét első felében lesz.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, december 6.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt, Nyugodt irányzat mellett 6000 métermázsza került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: derült.

Buza áprilisra	13 67—68
Buza májusra	13 47—48
Buza októberre	11 65—66
Rozs áprilisra	9 91—92
Rozs októberre	8 80—81
Zab áprilisra	7 53—54
Zab októberre	00 00—00
Tengeri májusra	6 60—61
Repece augusztusra	13 30—40

A debreceni ingatlanok forgalma.

Sarkadi Ferenc mint a Timár szakcsoport egyesületének elnöke veszi a debreceni 3186 sz. tjkvben foglalt Toldi-utca 86. számú házat Juhász Imre és társától 19,200 koronáért.

Dr. Varga Lajos és neje Kun Juliska veszik a debreceni 3591 sz. tjkvben foglalt 1 hold 518 négyszögöl Vénkerü szőlőt Muraköy Aladárné mint gyámtól 15000 korona.

TÖRVÉNYKEZÉS.**A hajduböszörményi váltóhamisító a törvényszék előtt.****Százkilencvenhét hamisítás.**

Debrecen, december 6.

A százkilencvenhét rendbeli magánokirathamisítással vádolt Fekete József hajduböszörményi lakos bünpörének tárgyalása szombaton délelőtt 10 órakor vette kezdetét a hajduböszörményi városháza kistanácsstermében. Elnök Tóth Aurél, bírák Horváth István, Nagy Kálmán, jegyző Balogh István, ügyész Deésy Gyula dr., a vádlottat a törvényszék által hivatalból kirendelt Kozma Imre dr. hajduböszörményi ügyvéd védi. Fekete Zsigmond képviselője Paksy Károly helybeli ügyvéd.

A vádlott kihallgatásakor bűnösségét beismeri és elmondja, hogy a váltókra 1896. óta vett pénzt, főleg a városi takaréknál és a közgazdasági banknál, eleinte gazdasági befektetésre, 1905 novembertől pedig Kozma József számára mintegy 24.000 forintot vett ismét föl, ki sok jó pénzzel és hamispénzt gyártó géppel bízta. Kezdetben egy-két váltón testvére, Gábor és sógora, Fekete Zsigmond aláírása valódi volt, de a többi váltón hamisította a sértett felek neveit. A váltók úgy emelkedtek, hogy a régi tartozásaihoz az új kölcsönöket hozzá irták. Azt állítja, hogy a városi pénztárnál sohasem kérdezték vajjon beleegyeznek-e ebbe, neki sohasem számoltak el, nem tudta, mennyi a tartozása a bank szolgája mindig üres váltókat vitt neki aláírásra. A pénztári igazgatótól tavaly áprilisban tudta meg, hogy 64.000 koronával tartozik, akkor azt sokalta és úgy rendezte ügyét, hogy a váltókat tavaly májusban összevonta 24.000 koronáért. Testvérei és sógora nem tudtak manipulációjáról s csak a peresítésnél ez év januárjában értesültek az ügyről.

Utána Szabó Jánost, a városi takaréknál igazgatóját mint tanút hallgatták ki. Cáfolja a vádlottnak azon állítását, hogy ő mult tavasszal felhívta a vádlott testvérét Gábort, aki előtt áprilisig, majd augusztusig haladékokat kért a rendezésre, de ezeket nem rendezte. Ekkor ő a váltókat átadta behajtásra az ügyésznek. Decemberben tudta meg, hogy a testvérek kifogást tesznek. Ekkor felkereste Fekete Gábort, akinek elmondta, hogy az ő követelése 48.000 korona, mire ez előadta, hogy a közgazdasági banknál nagyobb lesz az összeg. A másik testvér, Juliánna, ugyan csak elmondta neki, hogy fél, mert Józsefnek sok váltója szerepelhet, mint kezes. Vádlott tagadja az igazgató állításait. Szünet után Szikes Sándor ügyvédet, a közgazdasági bank igazgatóját és segédjét, Nagy Sándort hallgatták ki, kik egyértelműen azt vallották, hogy a váltókat Fekete József vitte hozzájuk, mintegy kilenc darabot, ezekről értesítették a vádlott testvérét, Gábort és nejét. Vádlott tagadja Szikes állításait.

A tárgyalást ma folytatta a törvényszék. Az egész nap a tanúk kihallgatásával telt el. A mai nap folyamán Grosz Hermant, Szudy Zsigmondot, Nagy Andrást és még több tanút hallgatták ki, akik mind ellene vallottak Feketének. A korona tanukra később kerül a sor. A tárgyalás több napig fog tartani.

A „Debreczen” szerkesztősege és kiadóhivatala Degenfeld-tér 2. sz.**OLCSÓ IRÓGÉPEK!**

Minden rendszerűek, kitűnő állapotban, jótállással adatnak el.

„MERCUR“

összes rendszerű írógépek műszaki vállalat cégénél. Speciális javító műhely!

ADLER

elsőrangú gyártmány, teljesen látható írású és legnagyobb átütő képességű

IRÓGÉP

kizárólagos képviselő: Debreczen és Hajdumegyére.

Kellékek

valamennyi rendszerű író- és sokszorosító gépekhez!

COPYING OFFYCE! gépiró, másoló és sokszorosító iroda. Telefon 5-40.

Debreczen Arany János-u. 2.

Bejárat a II-ik kapun.

REGÉNY CSARNOK.**A nagy rejtély.**

— Folytatás. —

Emberünk szerencsésen felfedezte házmesterünk lányát, s annak a férjét a nyugati tartományok egyik kis városkájában, Playmore ur ajánló levele folytán szíves fogadtatásban részesült a házaspár részéről. valamint türelmes figyelemben is, midőn utazása célját előadta.

Első kérdései nem vezettek különös eredményre. A nő zavart volt s meglepetésében képtelennek látszott emlékezni tehetségét hasznos módon megérőltetni. Szerencsére férje igen értelmes embernek bizonyult. Félre hívta az ügynököt s négy szemközt így szólt hozzá:

— En értem a feleségemet és ön nem érti őt. Mondja el gondosan, mit óhajt tudni s bizza reám, hogy azt a feleségemtől kitudjam. Holnap értesíteni fogom az eredményről. Az ügyvéd szívesen elfogadja az elmés ajánlatot s egy nap s egy éjjel várja az eredményt.

Másnap korán reggel a férj így szólt: „Most már beszélhet a feleségemmel s meglátja, mondanivalója van. Csak egyre figyelmeztetem! Ne ne nevéssen, ha mindjárt ostobaságokról is fog beszélni. Még előttem is szégyelli, ha apróságokat kell említenie. Azt hiszi, hogy mi férfiak tul vagyunk az ön, érti. Hallgassa meg csendesen, hagyja beszélni s mindent ki fog tudni végre.

Az ügynök a jó tanácsot elfogadta s következőleg tudott ki mindent:

Az asszony tökéletesen emlékezett rá, hogy az uraság elutaztával s midőn Gleninch már egészen el volt hagyatva, a hálószerbák rendezésével bízott meg. Anyja beteg lévén azon időben, nem segíthetett neki. Ő nem igen gondolt vele, hogy a történetek után egyedül van a nagy házban, de nem szerette.

(Folyt. köv.)

Legszebb!**Legtöbb örömet szerző!****Maradandó értékű!****karácsonyi
ajándékok**

csakis a

Löfkovits Arthur

és Társa

országos hírvékszerész és órász üzletében

kaphatók.

Legbiztosabb szépítőszert a

FÁY-fele ARC-CRÉM.

Kitüntette a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításán arany éremmel és oklevéllel.

Hatása csodás!

Szépít, fiatalít! Legkötőbb szer szeplő, májfoltok, pattanások és az arc bőr tisztátalanságai ellen.

Egy tégely ára egy korona

Hozzávaló „Fáy-szappan” szintén egy korona

Kapható a készítő

GROSZ NAGY FERENCZ gyógyszerész részénél =

Debreczen, Kossuth-utca 8., a színház mellett. * Telefon sz. 469.

„ARANYEGYSZARVU” gyógyszerár.

A „DEBRECZEN”-re

mindennap lehet előfizetni, ki most előfizet, januárig ingyen kapja a lapot

Eladó

egy 3 szobából álló új ház, melynek telke az Ajtó- és Eötvös-utcára szolgál és két kis holdnyi házutáni föld a Czuczsa-dűlő elején kedvező feltételek mellett. Értekezhetni a tulajdonosnál Ajtó-ucca 16. szám alatt.

Villamos világítást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását, évi jókarban tartását, úgy helyben, mint vidéken legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl

Földvári L.

Debreceni első elektrotechnikai gyár és villamos-szerelési vállalat. — Csillárok, ivlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.

Telefon 727.

Telefon 727.

Ne mulassza el a jó alkalmat!
és keresse föl

Molnár Testvérek

elektrotechnikai fizetést
DEBRECZEN, Egyház-tér 3. sz.
(Nagytemplommal szemben)

hol a legtekélyesebb eredeti „ANGYAL” védjegyű

GRAMOFON

25 forintért kapható! Lemez-
zek igen olcsó árban! —

!! Varrógép és kerékpár raktár !!

Szakszerű javító műhely!

Villanycsengők bevezetése és évi jókarban tartás legutányosabban.

Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Szőrmekabátokat

garnitúrákat vásároljon
a Főposta melletti
szücs áruraktárban

Rózsa Lajos

vezetése mellett.

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlani a legjobb s legolcsóbb pontosan szabályozott

Óráimat

a következő szabott árak mellett:

Ébresztő óra 1 frt 60, 1 frt 80 és 2 frt.
Nickel zsebóra 2 frt 50, 3 frt és 3 frt 50.
Inga óra. 1 napos, felet és órát ütő, szép hangos ütővel, 70 cm. tokban 6 forint, 100 cm. tokban 8 frt 50; 8 napos, 100 cm. tokban 10 frt 50, harangütővel 12 forint.
Konyha óra 2:50, 3:50, 4— forint. Zsebóra üveg 15 kr., mutató 10 kr. Inga órák 3 évi jótállással. Ébresztők és zseborák 1 évi jótállással.

Óra javítások a legjobban javítva s legolcsóbban 1 évi jótállás mellett.

Kiváló tisztelettel

BLATTNER BÉLA
UTODA

FÜSI GÁBOR

DEBRECZEN, Kossuth-u. 4. sz.

A BORSOS-féle

HAJSZESZ a legjobb hajnövesztő és hajápoló szer. Hatása bámulatos. Megszünteti a hajhullást. Hajvégek megtöredezését. NŐTETI A HAJÁT és nem változtatja annak színét. — Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában

DEBRECZEN.

Aláírási felhívás.

Debreczen sz. kir. város és vidéke t. közönségének szives tudomására hozzuk, hogy

JELZÁLOG ÉS HITELBANK MINT SZÖVETKEZET

cég alatt korlátolt felelősség alapján álló szövetkezetet alapítottunk, mely céljaul tüzte ki olcsó segélynyújtás által a gazdasági, ipari és kereskedelmi érdekek istápolását.

A szövetkezet 5 éves évtársulatot alakít,

heti 50 fill. törzsbetéttel

s működését 1910. évi január hó 1-én hivatalos helyiségében Piac-
utca 30. szám (Ungváry ház) kezdi meg.

Az igazgatóság:

DR. LANG SANDOR,

orvos, elnök.

BERÉNYI LAJOS,
máv. feügyelő, alelnök.

TURAI FRIGYES,
ügyvezető igazgató.

DR. TOTH JANOS,
ügyvéd, jogtanácsos.

BLATTNER GYULA
GROSZMANN IGNÁC
LUKÁCS SOMA

GLÜCK SÁNDOR
KISS IGNÁC
SZIKSZAY GÉZA
URBANOVITS MIKSA

GOLDBERGER A.
LUKÁCS IZIDOR
TOTH LAJOS

Felügyelő-bizottság:

SZILÁGYI J., BISOTKA I., Ifj. GANOF SZKI L., KORMOS GY.

Aláírás eszközölhető bármely igazgatósági-, vagy felügy. bizottsági tagnál.

„DEBRECZEN”

politikai napilap minden előfizetője ingyen kapja az országos híri, pontos címtárral ellátott

Debreczeni Képes Kalendáriumot.

Előfizetési díj: egy hóra 1 korona.

Hirdetések és előfizetések felvételnek Degenfeld-tér
1-ső emelet.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, kérjük azonban a szükséges postabélyegget. Apróhirdetéseket postautalvánnyal is lehet föladni, a szelvényen a szöveg könnyen elfér. Levélbélyegekben is lehet az apróhirdetések árát mellékelni. A kiadóhivatal fentartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyek megjelenését kizárja a hirdetés tartalma, értelme. Beérkezett ajánlatokat a kiadóhivatal bármely címre továbbít, ha a hirdetés célra megfelelő postadíjat küld.

Apróhirdetéseket a kiadóhivatal felvesz d. e. 8-12-ig és d. u. 2-7-ig gróf Dégenfeld-tér 2. sz. I. emelet, a folyosón az első ajtó.

Minden ok

amellett szól, hogy vegye igénybe a „Debreczen” apróhirdetéseit, mert

- Ha állást keres — ott talál.
- Ha lakást keres — ott talál.
- Ha alkalmazást keres — ott talál.
- Ha társat keres — ott talál.
- Ha oktatást keres — ott talál.
- Ha butort keres — ott talál.
- Ha hangszer keres — ott talál.

Szóval bármire is szüksége van, ott megtalálhatja, ha pedig eladni akar valamit, ott eladhatja.

Levelezés.

Levele van a kiadóban és a hivatalos órák alatt átvehetik:

„Ibolya”, „Imádott”.

„Megelégedés” levele a kívánt helyen.

Fiatal ember csinos hölgy barátságát keresi, levelet „Imádott” jelígre a kiadóba és e lapban jelezni kérem.

Egy olyan özvegy asszonykát keresek, kinek egy csinos fiatalember diskrét barátságát óhajtja. Leveleket kérek „Páris éjjele” jelígre a kiadóba.

Modern hölgyek vagy özvegyek, kik unatkoznak és óhajtának egy fess uri ember diskrét barátságát, irjanak „Hajnalhasadás” jelígre a kiadóba.

Hölgyeim! Csinos jó megjelenésű 30 éves barna fiatal ember óhajt megismerülni oly leány vagy csinos özvegy nővel, kinek megfelelő hozománya van. Levelet „Hivatalnok” jelígre a kiadóba.

Színházban mögöttem ülő smokingos urat kérem, hogy megjegyzéseit négyszemközt mondja meg. Nővéremtől kikaptam ezért. — Csütörtök este színházban leszek. Jelezze a lapban, hogy jön. „Vigyázzon”.

Közös háztartásra lépnek független, mollett, barna 30 év körüli asszonnyal. Levelet „Megelégedés” jelígre főpostára kérem. Ajánlatát e lapban hirdesse.

Szép, független hölgyvel megismerkedne magas termetű intelligens egyén, ki most jött e városba és ismerettsége nincsen. Levelek „Titok 15” címen a kiadóba.

Lakás.

Utcai butorozott szoba, külön bejáratú kiadó. Címe a kiadóban.

Osinos, butorozott szoba kiadó. Cím a kiadóhivatalban megtudható.

Ajánlat.

Saját termésű ó- és uj érmelléki hegyi fajborok, különböző éveik, kapható 50 literen felül Tóth Sándornál, Hunyadi-u. 26. szám, Debreczen.

Hollandi gyomorocseppek kaphatók Mihaovits Jenő gyógyszerárában.

Egy jó zongora eladó. Cím a Csáthy-féle könyvkereskedésben, Egyháztér 2. sz.

Tanítónő, keresztény, elemi iskolás gyermekek mellé állást keres. „M megbízható” jelíggel a kiadóba kerék.

Kereslet.

Ügyes kádáregéd jó fizetéssel felvétetik az Adria halkonzerv gyárban, Homokkert.

Négy középiskolát végzett, keresztény, jó családból való fiú tanuló felvétetik Csáthy Ferenc könyvkereskedésében.

Eladás.

Egy hat lóerőjű gőzmotor — gazdaságban is alkalmas — jutányos áron eladó. Cím a kiadóban.

Bihardószegen egy nagy jövedelmű szőlő, 6 hold, 2 nagy pincével, kényelmes lakással, teljes berendezés, borház, hordók stb. előnyös feltételek mellett eladó. Értekezhetni dr. Csáthy Dezső ügyvédi irodájában, Piac-u. 83.

Egy latin-magyar-francia szótár 1782-ik évi, eladó. Cím a kiadóban.

Bihar—Diószegi bor, hordószámra eladó Csapó-utca 27. sz.

Makulatura újságpapír kiló- vagy mázsa számra a lap kiadóhivatalában eladó.

HIRDETÉSEK

fölvétnak a kiadóhivatalban, gr. Dégenfeld-tér 2. szám alatt.

SZABÓ LAJOS FIAI cég
divatáruházában

leszállított árak mellett

karácsonyi vásár

folyamatban van.

➡ Árak, minőségek, választék versenyen kívül! ➡

Sport flanel	eddig 24 krajeár	17 kr.
Velour Velez.	karácsonyi ára	
Mosó delain	eddig 36 krajeár	26 kr.
Francia delain	karácsonyi ára	
115 cm. Angol szövet	eddig 42 krajeár	26 kr.
110 cm. Divat szövet	karácsonyi ára	
Ruhaselymek	eddig 85-90 kr.	50 kr.
	karácsonyi ára	
	eddig 80 krajeár	50 kr.
	karácsonyi ára	
	eddig 165 kraje.	90 kr.
	karácsonyi ára	
	eddig 2-3 forint	1 frt.
	karácsonyi ára	

A többi föl nem sorolt mintázott, különféle egyszínű kelméknél **40--50%-os árengedmény!**

Nyomatott Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.

Donogán és Somossy

cegnél

DEBRECZEN,

Kistemplombazár,

megkezdődött a nagy

karácsonyi vásár.

Elsőrendű árúk kerülnek eladásra leszállított árak mellett.

MEGLEPŐ SZINTE CSODALATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

*zel gyomor, vesese, hólyagés
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale
köszvény és huyssavas
diathesis eseteiben.*

Debreczenben kapható:

KONTSEK GÉZA

fűszer- és csemege kereskedésében

DEBRECZEN, Kossuth-utca.